

تاریخ ریاضیات ارمنیان

تالیف
دکتر ادیک باغداساریان

ویرایش دوم
۱۳۸۶ - ۱۳۸۷

HISTORY OF MATHEMATICS IN ARMENIA

(In Persian)

BY
Edic Baghdasarian, Ph.D.

(Ed. Germanic)

Second Edition

2007
Ottawa, Canada

تاریخ ریاضیات ارمنیان

تالیف

دکتر ادیک باغدا ساریان

ویرایش دوم

اتاق ۱ - ۱۳۸۶ (۲۰۰۷)

فهرست مطالب

صفحه		
۱	سخن آغاز	۱-
۳	بخش ۱	۲- نگاهی اجمالی به تاریخ ریاضیات
۹	بخش ۲	۳- سخنی چند درباره قوم ارمن
۱۳	بخش ۳	۴- ریاضیات در زمان سلسله آراتیان (اورارتو)
۲۷	بخش ۴	۵- علوم ریاضی ارمنیان پس از اورارتو تا سده هفتم میلادی
۳۶	بخش ۵	۶- آنانیا شیراکاتسی دانشمند بزرگ سده ۷م.
۶۴	بخش ۶	۷- لئون، ریاضیدان نامدار سده ۹ م.
۷۰	بخش ۷	۸- گریگور ماگیستروس مترجم قدیمیترین نسخه ارمنی اقلیدس
۸۰	بخش ۸	۹- هوانس ساکاواک و اعداد چند ضلعی
۹۳	بخش ۹	۱۰- آثار ریاضی نیکوگایوس آرتاوازد
۱۰۵	بخش ۱۰	۱۱- کاربرد نظام اعشاری اعداد در ارمنستان بر پایه منابع ارمنی
۱۲۹	بخش ۱۱	۱۲- منابع ریاضی ارمنی در سده های ۱۷-۱۸ م.
۱۵۹	بخش ۱۲	۱۳- ریاضیات ارمنی در سده های ۱۹ و ۲۰ م.
۱۶۴	بخش ۱۳	۱۴- ریاضیدانان ارمنی در ایران
	پیوست ها	۱۵-
۱۶۹	پیوست ۱	مسائل ریاضی آنانیا شیراکاتسی
۱۷۸	پیوست ۲	سرگرمی های ریاضی آنانیا شیراکاتسی
۱۸۱	پیوست ۳	اعداد چند ضلعی هوانس سارکاواک
۱۸۶	پیوست ۴	نگاهی به آثار ریاضی نیکوگایوس آرتاوازد
۲۰۵	پیوست ۵	فرهنگ خلاصه ریاضیات
۲۱۴	فهرست منابع	

سخن آغاز

اندیشه نگارش کتابی در زمینه تاریخ علوم در میان ارمنیان سالها پیش پدید آمد و در پی آن چند مقاله درباره هر یک از رشته های علوم توسط نگارنده سطور نوشته و به چاپ رسید. با این حال دعوت نگارنده برای شرکت در سمینارهای تاریخ ریاضیات باعث شد توجه اندیشمندان و پژوهشگران و دیگر علاقه مندان به تاریخ علوم به کارهای علمی ارمنیان جلب گردد، لذا پیشنهاد شد کتاب جامعی در خصوص تاریخ ریاضیات در میان ارمنیان تألیف گردد. لذا نگارنده به این امر همت گماشت و اکنون ویرایش دوم کتاب **تاریخ ریاضیات ارمنیان** به جامعه علمی ایران زمین پیشکش می شود.

منابع اصلی برای نگارش کتاب حاضر اثر پروفیسور گ. ب. پتروسیان تحت عنوان **“ریاضیات ارمنیان در سده های میانه و قدیم”**، مجموعه چهار جلدی **“تاریخ علوم طبیعی و فنی در میان ارمنیان”**، **“تاریخ اندیشه فرهنگی ارمنی”**، متون مختلف ریاضیات (در

کتابخانه ملی نسخ خطی مسروپ ماشتوتس - ماتناداران ایروان)، تاریخ مفصل هشت جلدی ارمنستان، کتاب نامداران فرهنگ ارمنی و جز اینها بوده اند.

از فرصت استفاده کرده این اثر را به کلیه دانشمندان گیتی از آغاز پیدایش انسان تاکنون، از هر ملت و نژاد و مذهب بویژه ریاضیدانان پیشکش می کنم با این آرزو و امید که علم و عالم جایگاه رفیع و مقدس خود را در جهت خدمت به بشریت در اقصی نقاط گیتی داشته باشند.

در پایان ضمن سپاسگزاری از همه دوستان و سروران و دانشمندان گرامی که در این کار مشوق نگارنده بودند بویژه از مسئولان محترم ستاد ملی سال جهانی ریاضیات همچنین از همکاری افتخاری جناب آقای دکتر تومانیان برای ارائه نظرات سودمندشان، امیدوارم این کتاب مورد توجه و استفاده کلیه خوانندگان و پژوهشگران قرار گرفته نگارنده را از اشتباهات و لغزشهای احتمالی در کتاب آگاه سازند.

دکتر ادیک باغداساریان

شهریور ماه ۱۳۸۶

E-mail: edbagh@yahoo.com